

**Ministerieel besluit houdende bescherming als monument van
Elektriciteitscentrale Langerbrugge voorheen
"Centrales Electriques des Flandres" te GENT**

DE VLAAMSE MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BINNENLANDS BESTUUR,
INBURGERING, TOERISME EN VLAAMSE RAND

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2009 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009, 4 december 2009, 6 juli 2010, 7 juli 2010, 24 september 2010, 19 november 2010, 13 mei 2011, 10 juni 2011, 9 september 2011 en 14 oktober 2011;

Gelet op het ministerieel besluit van 16 januari 2012 houdende vaststelling van een ontwerp van lijst van als monument te beschermen Elektriciteitscentrale Langerbrugge voorheen "Centrales Electriques des Flandres" te GENT;

Gelet op de behandeling van de uitgebrachte adviezen en ingediende bezwaren door Onroerend Erfgoed op datum van 5 september 2012, zoals voorgelegd aan de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen;

Gelet op de termijnverlenging van 25 februari 2013 omwille van bijkomend onderzoek in functie van de mogelijke herbestemming en het formuleren van passende beheersdoelstellingen

Gelet op de daaruit voortvloeiende bouwhistorische studie d.d. 22 juli 2013 met herbestemmings-mogelijkheden en beheersdoelstellingen;

Gelet op de behandeling van de uitgebrachte adviezen en ingediende bezwaren door Onroerend Erfgoed op datum van 5 augustus 2013.

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 6 september 2012 ,

BESLUIT:

Artikel 1. Wordt beschermd overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012:

Wegens de industrieel-archeologische en de historische in casu economisch-historische en architectuurhistorische waarde:

- als monument

De elektriciteitscentrale Langerbrugge voorheen "Centrales Electriques des Flandres", gelegen te GENT, Langerbruggekaai 3 omfattende

- de schuilkelder uit 1939
- de voormalige directeurswoning
- het administratief gebouw
- de transformatiepost groep 36 kV
- de barenzaal uit 1913 met uitbreiding uit 1923
- de machinehal uit 1913 met uitbreiding uit 1929, incl. volgende installaties onroerend door bestemming,

Op de benedenverdieping:

- hoofdcirculatiepomp debiet 390m³/u
- beide compressoren
- voedingspomp 60m³/u – druk 80 kg/cm³, at. D' Enseval
- ejector
- hoofdmotor
- de extractiepomp debiet 130 m³/u, druk 2,5 à 3bar, 990t/min
- de oorspronkelijke installatie langs welke de eerste stoomlevering gebeurde aan de 'Papeteries de Belgique' (+/-1930)
- condensoren van de 4 turbines

Op de de bovenverdieping:

- 4 turbines 7-8-9 & 10 (Brown Boveri) en alternatoren
- compound stoommachine (750 KV) (1912) 'V.D. Kerchove'
- elektrische continu - gelijkstroommotor (ca. 1930): voor aandrijving van het draaiend rooster van de ketelvuurhaard
- luchtcompressor ('Crepelle') met aandrijving: motor 'ACEC'
- voedingspomp ('Weir')
- voedingspomp ('Atel. d'ENSIVAL')
- aanloopweerstand trekventilator stoomketel
- vermogensschakelaar
- meet- en regeltoestellen a/h controlepaneel voor stoomketels
- stoommachine werkhuizen 'V.D. Kerchove'

- elektrisch aangedreven rolbrug met hangende cabine "Ateliers de constructions de Charleroi" max. 35 ton
- liftinstallatie Thiery
- het ketelhuis uit 1913 met uitbreiding uit 1925, excl. de 4 dubbele roosterketels Babcock-Wilcox nr. 10-11-12 en 13
- het ketelhuis uit 1947, excl. de 4 Cockerill-ketels nr. 15, 16, 17 en 18 en randinstallaties
- de machinezaal uit 1956 – 1959, incl. een gedeelte van de 'Monoblok eenheid 19' m.b.
  - stoomturbine ('Société Rateau' en de 'Ateliers de Construction la Meuse'),
  - generator ACEC (3.000 tr/min, spanning 15kV) direct gekoppeld aan een transformator van 15/150 kv
  - elektrisch aangedreven rolbrug met hangende cabine
  - controlepost "S.A. Nouvelle Siemens"
- schoorsteen
- afsluiting en poorten in breuksteen en smeedijzer

bekend ten kadaster:

GENT, 13e afdeling, sectie R, perceelnummer 1581S (delen)

zoals afgebakend op bijgevoegd plan

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Industrieel-archeologische waarde:

Het betreft hier een voorbeeld van een kanaalsite waarop reeds voor WO I een elektriciteitscentrale werd opgericht in combinatie met administratieve gebouwen en dienstgebouwen. De verschillende gebouwen tonen op illustratieve wijze de ontwikkeling van de elektriciteitsproductie in de loop van de 20ste eeuw, waarbij de verschillende chronologische fasen nog op het terrein afleesbaar zijn. De gebouwen bezitten hierbij een unieke collectie installaties, die deze technische evolutie in het productieproces van de elektriciteitsvoorziening illustreren. Daarenboven is deze elektriciteitscentrale nog het enige voorbeeld van deze industrietak bestaande uit verschillende onderdelen die elk hun bijdrage leveren tot de intrinsieke waarde en het begrijpen van de ontwikkelingen en schaalvergrotingen in de energiesector: dit zowel op architectonisch als op technologisch vlak. De elektriciteitscentrale van Langerbrugge was bovendien op technologisch vlak steeds vooruitstrevend en vernieuwend, zo was ze de Europese pionier wat betreft de thermische centrales, de installatie van een outdoor-ketel (de verdwenen Benson-ketel) en de installatie van een 125 MW-groep. Getuige hiervan is nog de Monoblok-groep van 125 MW Megawatt (het vroegste voorbeeld van een dergelijke Monobloc-eenheid met een dergelijke capaciteit in het Vlaamse gewest en zelfs op nationaal niveau).

Historische, in casu economisch-historische waarde:

De elektriciteitscentrale Langerbrugge is een materiële getuige van de steeds belangrijker rol die elektriciteitscentrales op het sociaaleconomische vlak vanaf ca.

1910 in de maatschappij hebben gespeeld - in casu de rol die de onderhavige centrale in de regio vervulde. Ze getuigt van een bepaalde ondernemers- en ingenieursmentaliteit in de periode net vóór WO I waarbij op basis van een grootschalige aanpak reeds jaren werd vooruitgelopen op de pas naderhand onontbeerlijk wordende productie en alomtegenwoordige distributie van elektriciteit. De uitbreidingen na WO II, illustreren dan weer de evolutie, technologische ontwikkelingen en economische groei die de energiesector in de 20ste eeuw onderging.

Historische, in casu architectuurhistorische waarde:

Het betreft hier een voorbeeld van een industriële architectuur waarbij de gebouwen ontworpen voor WO I en de gebouwen ontworpen in de jaren '50, een goed vergelijkend beeld geven van de evolutie die dit soort architectuur heeft ondergaan. Het gedeelte van 1913-1927 (bureelgebouwen, oude centrale) werd door architect E. Dhucque ontworpen in een bewust gekozen decoratieve baksteenstijl. De gebouwen na WO II zijn opgetrokken in een monumentale functioneel zakelijke stijl. De grote ketelzaal uit 1949 is daarbij de enige in een dergelijke architecturale context bewaard voorbeeld van dergelijke afmetingen, tevens illustrerend tot welke schaalgrootte de productie van elektriciteit in de loop van de 20ste eeuw evolueerde. Het betreft hier een zeldzaam voorbeeld in de industriële architectuur en in een dergelijke context. Deze gebouwen werden uitgerust met de modernste en zeer vooruitstrevende technologie. Daarenboven is het een industriële site die in de eeuwenoude geschiedenis en het uitzicht van de Gentse kanaalzone vanaf 1913 een bepalende rol heeft gespeeld en nog speelt waarbij de als monument voorgestelde constructies tevens beeldbepalende elementen vormen (schoorsteen is de hoogste in Gent en zeer beeldbepalend als poort tot de haven van Gent).

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 5 juni 2009 en 4 december 2009 en 10 juni 2011 (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994, 22 augustus 2006, 18 september 2009, 11 januari 2010 en 2 augustus 2011).

Brussel,

23 AUG. 2013

Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Toerisme en Vlaamse Rand

Geert BOURGEOIS